

FrieslandCampina optimistisch over effect bonus op minder melk

Nederlandse veehouders melken tegen de klippen op

De bonusregeling van 2 cent om de melkaanvoer te temperen, lijkt te werken. FrieslandCampina is 'voorzichtig optimistisch' over het effect. Meer zorgen dan de aanvoer van melk baren de lage olieprijs en de overschrijding van het fosfaatplafond.

tekst **Jelle Feenstra**

De melk spoot bijna letterlijk de uiers uit de laatste maanden. Liefst 14 en 16 procent meer melkaanvoer dan een jaar geleden noteerden de Nederlandse zuivelfabrieken over november en december 2015. De voerfabrieken draaien overuren. Zelfs de afgelopen weken kochten melkveehouders nog weer nieuwe koeien aan. Alsof de melk 50 in plaats van 28 cent oplevert.

Verklaringen voor de ongebreidelde melkdrift vochten bij het leger 'zuivelbobo's' om voorrang op de nieuwjaarsreceptie van de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) in Den Haag. De milde herfst, geen dreigende superheffing aan de horizon en een nieuwe stal die moet worden afbetaald. Als de melk dan weinig opbrengt, kun je maar beter veel liters leveren, zodat het contrast met de bankrekening van 2014 tenminste nog wat wordt verhuld.

Heft in eigen handen

Roelof Joosten, voorzitter van FrieslandCampina én van de NZO, had bij de nieuwjaarsborrel misschien nog wel de meest plausibele verklaring voor de melkdrift van de Nederlandse melkveehouders. 'Doordat de overheid maar geen duidelijkheid verschaft over de fosfaatregelgeving, nemen boeren zelf het heft in handen door zekerheidshalve maar zo veel mogelijk koeien aan te houden.'

Tegen beter weten in wellicht. Staatssecretaris Martijn van Dam bevestigde afgelopen week opnieuw dat veehouders hun groei vanaf 2 juli 2015 hoe dan ook kwijtraken. Maar wat let een veehouder om zo veel mogelijk koeien te melken

zolang het nog mag? Met een voorschotmelkprijs van 30 cent en een verwachte nabetaaling van zo'n 4 cent tikken de meeste FrieslandCampina-leden over 2015 de 34 cent naar verwachting nog wel aan.

Dat alles leidt tot veel melk. Zo veel dat FrieslandCampina – ondanks het inhuren van zo'n beetje alle productieruimte die er nog was in binnen- en buitenland en ondanks het afstoten van 443 Belgische melkleveranciers – de aangevoerde melk van haar leden niet meer kon verwerken. En dat terwijl het altijd heeft gezegd dat het klaar was voor een 'melktsunami' na het afschaffen van de superheffing.

Bonus voor minder melk

'Een typisch geval van overmacht', bezweren bestuurders en woordvoerder Jan-Willem ter Avest van FrieslandCampina. 'De bouw van extra productiecapaciteit in Borculo en Leeuwarden liep om uiteenlopende redenen vertraging op, maar vanaf half februari groeit de verwerkingscapaciteit dusdanig dat we alle melk straks weer aankunnen.'

Het gevolg van de tijdelijke ondercapaciteit was wel dat FrieslandCampina net voor oud en nieuw met een opmerkelijke regeling kwam: het bedrijf keert een bonus van 2 euro per 100 kilo melk uit als boeren minder melk leveren in de eerste zes weken van 2016 ten opzichte van de periode van 13 tot en met 27 december 2015. Dit lijkt effect te hebben. Cijfers kan Ter Avest nog niet geven, ook omdat het effect van de weggevoerde melk tijdens de ijzelperiode nog moet worden uitgefilterd. Toch zegt hij 'voor-

zichtig optimistisch' te zijn over het effect van de maatregel. Het flink gestegen aantal slachtingen van de laatste weken lijkt dat te ondersteunen. Zodoende lijkt de regeling geen vervolg te krijgen. 'Maar,' zo zegt Ter Avest, 'of het inderdaad eenmalig is geweest, weet je nooit.' Of hiermee de discussie over een A- en een B-quotum actueel wordt binnen FrieslandCampina, laat hij in het midden. 'Daar wil ik niet op vooruitlopen.'

Harde landing

Zuivelmarktvolger Klaas Johan Osinga van LTO vindt de groeiestuipt in Nederland, maar ook in landen als Ierland en België, een logische reactie op het einde van de melkquotering. 'Er treedt in Europa een verschuiving op van productie. Dat gaat enigszins abrupt en dat is dus de harde landing waar we altijd voor hebben gewaarschuwd.'

NZO-voorzitter Roelof Joosten vreest gevolgen lage olieprijs

Veel meer dan de Nederlandse melktoename vreest NZO- en FrieslandCampina-voorzitter Roelof Joosten de gevolgen van de dalende olieprijs op de zuivelafzet. 'De lage olieprijs wordt dit jaar een serieus issue. Het zorgt ervoor dat olie-exporterende landen als Algerije en Nigeria zonder cash zitten om zuivel te kopen.'

Voor de iets langere termijn blijft Joosten positief. 'De vraag blijft wereldwijd harder groeien dan het aanbod, maar de groei gaat schoksgewijs. Daar moeten veehouders rekening mee houden.'

Zuivelmarktvolger Klaas Johan Osinga van LTO is zelfs gematigd optimistisch over de melkprijs in 2016. 'China lijkt wat

actiever op de markt te komen en de sterke dollar bevordert de export naar Amerika, waar de productie mede door zware sneeuwstormen voorlopig achterblijft. De wereldbevolking blijft één procent per jaar groeien, er is vraag in de meer ontwikkelde markten en de Europese economie verbetert langzaam maar zeker.'

Osinga stelt verder dat markten erg door sentiment gedreven worden. 'Er zijn partijen die er belang bij hebben de prijzen naar beneden te praten of ze daar te houden. Het verschil tussen goed en slecht is flinterdun. De slinger van de melkpreispendule kan dit jaar zo ineens de andere kant weer uitslaan.'

Roelof Joosten: 'Olie-exporterende landen komen zonder cash te zitten om zuivel te kopen'

De cijfers onderstrepen zijn verhaal. Daar waar Nederland 6,9 procent, België 4,5 procent en Ierland 14,5 procent meer melk in 2015, produceerde Europa totaal slechts 2,3 procent meer melk ten opzichte van 2014. 'Mondiaal is de melkproductie in Nieuw-Zeeland, de Verenigde Staten en Australië de laatste maanden bijna helemaal niet gegroeid. Bij de door FAO en OESO voorspelde wereldwijde consumptiegroei van 2 procent per jaar lijkt me dan ook dat er aan de productiekant weinig aan de hand is.

Het probleem zit hem echt even aan de vraagkant.'

Zorgen over derogatie

Als de fosfaatrechten een feit zijn, zal er in Nederland in eerste instantie sowieso minder worden gemolken. Joosten deed als NZO-voorzitter in Den Haag opnieuw een dringend beroep op de overheid om snel duidelijkheid te geven over de fosfaatrechtenregelgeving. Hij ziet ook dat hoe langer het duurt, hoe groter het gevaar dat Europa Nederland zijn deroga-

tie afneemt. Dat zou een ramp betekenen voor de Nederlandse melkveehouderij en haar zuivelindustrie.

Staatssecretaris Van Dam erkent dat gevaar. Hij noemde de overmatige fosfaatproductie in Nederland vrijdag op de Grüne Woche in Berlijn 'ronduit zorgwekkend'. Van Dam gaf echter aan dat het tijd kost om het stelsel goed en juridisch waterdicht neer te zetten. De melkveeouders hebben daar in elk geval niet op willen wachten en melken tegen de klippen op. Zolang het nog kan. |

